

som paa ikke at misbruge den Afgang til at paalægge Kommunalbestyrelserne et Arbejde, som det omhandlede, der er givet ved Kommunallovens § 30. Jeg har meget vel bemærket, at det i Anmærkningerne til Lovforslaget siges, at det ikke vil være noget særlig stort Arbejde for Kommunerne at omdele disse Vister, indsamle og indsende dem; men der kan ikke være Tvivl om, at dette Arbejde vil blive adskilligt større, end man foreløbig synes at antage, i alt Fald i Landkommunerne, hvor vi ikke have Mandtalslister, som vi kunne lægge til Grund ved Omdelingen af Skemaerne. Vi have vore Vigningslister og vore Folketingsvalgslister, men paa ingen af dem findes i Reglen de paagældende Indviders Erhverv angivet. Vi kunne altsaa ikke bruge dem for at finde alle de Personer, til hvem de i Lovforslaget omtalte Skemata skulle omfendes; men der maa i dette Hjemed optages ny Fortegnelse, hvor Kommunens Beboere maa klassificeres paa en ganske anden Maade, end man hidtil har været vant til, og det er meget betydeligt Arbejde. Det vilde, forekommer det mig, i det hele være hensigtsmæssigt, om man kunde komme ind paa en noget anden Vej end den hidtil fulgte med Hensyn til Indsamlingen af statistiske Oplysninger. Vi have en Institution her i Landet, som er kommen til at indtage et ikke videre anset Stede i Samfundet, og som efterhaanden er bleven til et Slags Bud for Politimyndighedene, jeg mener Sognefogederne. Jeg tror, at der er Grund til i Fremtiden at være opmærksom paa en yderligere Udvikling og Anvendelse af denne Institution, hvad der naturligvis ogsaa maatte medføre, at de paagældende fik en noget bedre Løn end den, der nu hydes dem, og som er under al Kritik. Smidlertid vil der sikkerlig kunne findes til disse Bestillinger Mænd, som af andre Grunde, f. Eks. af Hensyn til den Værdi, der altid er forbunden med at fungere som Sognefoged, for en forholdsvis billig Betaling ville udføre adskilligt af det Arbejde, der nu paahviler Kommunerne uden for de egentlige kommunale Arbejder. Jeg henstiller dette, idet jeg naturligvis ikke tør gaa ud fra, at en saadan Ordning kan træffes inden Gennemførelsen af det foreliggende Forslag; men ved Gennemførelsen deraf tror jeg rigtignok, at det vilde være rigtigt og hensigtsmæssigt at være opmærksom paa, at der ikke paabyrdes Kommunerne et større Arbejde uden noget vederlag. Jeg tror, at det vilde være rigtigt, at der stilledes saadanne Midler til Raadighed, at de kommunale Myndigheder kunde leje den fornødne Arbejdskraft til at udføre Visternes Optagelse

og Fordeling. Jeg gentager det, det Arbejde, denne Foranstaltning vil medføre, vil ikke være ganske ubetydeligt, tværtimod ganske umfangsrigt, og det er tillige en Art Arbejde, der er overordentlig ilde set i de kommunale Raad. I Forbindelse hermed maa jeg maasse henstille, at de Skemata, der skulde udgaa, blive noget mere overskuelige end de, som vi saa ofte se fra Statsmyndighederne. Vi have jo f. Eks. sidste Sommer haft et omfattende Arbejde med at indsende de statistiske Oplysninger om Arealbenyttelsen, som det vistnok er meget hensigtsmæssigt at samle; men de desangaaende fordelte Skemata forekomme mig at lade adskilligt tilbage i Retning af Overskuelighed, saaledes at de kunde affære Misforstaaelser. Jeg nærer ingen Tvivl om, at der i de indkomne Oplysninger har været ikke saa ganske saa Misforstaaelser, hvilket maasse ogsaa noget staar i Forbindelse med, at de kommunale Raad se med overordentlig lidet velvillige Øjne paa den Art Arbejder. Jeg vil derfor henstille, om det ikke var rigtig at tage det under Overvejelse at stille de fornødne Midler til Raadighed, naar man vil foretage et saadant Arbejde, for at kunne vederlægge den aldeles nødvendige Medhjælp, som de kommunale Raad maa have.

Finansministeren (Lüttichau): Det er jo en helt ny Virksomhed, man gennem dette Lovforslag vil begynde paa her i Landet, nemlig at optage en særskilt Gaandværks- og Industristatistik. Jeg kan derfor ikke andet end glæde mig over, at det høje Ting synes at modtage Forslaget om at slaa ind paa disse ny Veje med Smødefommenhed. Det er jo en Vej, der er forfulgt mange andre Steder og i mange Aar, og man kan ogsaa sige med stort Held; men det har ogsaa andsteds krævet ganske overordentlige Pengesudgifter. Jeg behøver i denne Henseende ikkun at minde om, at der til den store Erhvervsstatistik, som først blev begyndt, nemlig i Tyskland i 1882, medgik et Beløb af 2 Millioner Reichsmark, og at de Resultater, som derved tilvejebragtes, frembøde for Offentligheden et Værdi af et uhyre Omfang. Virksomheden er bleven fortsat i andre Lande, først i de store Stater, i Østerrig, England, de amerikanske Fristater og Frankrig, men ogsaa i mindre Lande som Svejts er man begyndt at slaa ind paa denne Vej, og der er ogsaa i enkelte Retninger bragt betydelige Resultater frem baade i Sverige og i Finland. Jeg vil imidlertid dog tillade mig at advare stærkt imod, at man her hjemme, naar nu et første Forsøg skal gøres her, bebyrder Staten med alt for store Omkostning-